

företse. Vi erinra blott, att vid årets riksdag föreligger en motion, n:o 207, med yrkande, »att Riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om framläggande senast för nästa Riksdag af förslag till bildande af en lånefond, afsedd att genom utlämnande af lån bereda mindre bemedlade personer tillfälle att inom städernas områden förvärfva sig bostäder».

Vi tillåta oss med anledning af det nu anförda föreslå,

att Riksdagen behagade besluta, att den af Kungl. Maj:t föreslagna 5 millioners-fonden till egna hem uppdelas i 2 lika stora fonder, att användas den ena till byggande å landsbygd, den andra för byggande å stads icke planlagda område; samt

att grundräntan å den förra fonden, som hittills, beräknas efter 3,6 % och å den senare efter 4 %.

Stockholm den 24 april 1908.

W. Lundin.

O. Silfverschild.

N:o 305.

Af herr **A. Thylander**, *i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande af postverkets utgiftsstaten för år 1909 m. m.*

Genom propositionen n:o 168 till Riksdagen innevarande år har Kungl. Maj:t föreslagit en genomgripande omreglering af postverket i dess helhet såväl i fråga om dess organisation som äfven beträffande aflöningarna till tjänstemännen.

Såsom grund för denna proposition ligger det i det stora hela mycket goda och väl genomtänkta förslag, som utarbetats af den af Kungl.

Maj:t den 5 juli 1907 tillsatta postlönerregleringskommissionen. Till ledning och jämförelse vid upprättande af sitt förslag har denna kommission haft att tillgå de af förra Riksdagen godkända staterna för de postverket närliggande kommunikationsverken, statens järnvägar och telegrafverket, och synes äfven i stort sedt tillbörlig hänsyn hafva tagits till dessa stater, dock med ett betydande undantag. Man har nämligen, vid bestämmandet af lönesatserna för den stora gruppen tjänstemän på lägsta tjänstemannaskalan, de manliga postexpeditörerna, icke tillräckligt beaktat de olika förhållandena inom de tre kommunikationsverken, såväl i fråga om lefnadsåldern vid tillträdet af första ordinarie tjänst, som ock i fråga om de olika befordringsmöjligheterna till högre tjänster.

Enligt statistiska beräkningar uppnår stationsskrifvare första ordinarie anställning vid i medeltal mellan 23 och 24 år, hvilket medeltal icke heller, enligt hvad ett öfverslag ur Svenska Rikskalendern för år 1907 utvisar, öfverskrides af telegrafassistenterna. Inom postverket däremot äger ett annat förhållande rum. Inträdesåldern för e. o. postexpeditörerna är nämligen f. n. i medeltal mellan 21 och 22 år, och då ordinarie anställning beräknats skola erhållas först efter fem år, kommer sålunda ordinarie anställning att erhållas först vid en ålder af i medeltal mellan 26 och 27 år. Under 1907 har detta medeltal visat sig vara 27,1 år. Stationsskrifvarne vid statens järnvägar och assistenterna vid telegrafverket ernå sålunda första ordinarie anställning i regel tre år tidigare än postexpeditörerna, hvilket ju är en stor olikhet till de sistnämnda tjänstemännens nackdel. Befordringsmöjligheterna till högre tjänster inom de olika verken äro äfven högst olika. En stationsskrifvare kan i allmänhet påräkna första befordran till första stationsskrifvare m. m. efter omkring 12 års ordinarie tjänst, och en telegrafassistent kan äfven, enligt hvad uppgifterna i Svensk Rikskalender gifva vid handen, beräkna erhålla befordran till kontrollör eller kommissarie inom ungefär samma tid. Inom posten åter vinner postexpeditör första befordran, till postmästare af fjärde eller tredje klass eller till kontrollör, i allmänhet först vid en ålder liggande mellan 45 och 50 år. Under perioden 1900—1907 har lefnadsåldern i medeltal vid befordran till postmästare af fjärde klass varit 45,7 år, kontrollör 47 år och postmästare af tredje klass 48,7 år. En mycket stor del af postexpeditörerna, minst 40 %, kan dessutom icke, oaktadt de bättre möjligheterna i ifrågasvarande hänseende genom den af Kungl. Maj:t föreslagna nya staten, under några omständigheter erhålla befordran utöfver postexpeditörsgraden, emedan de öfverordnade befattningarna af nödvändighet måste blifva så jämförelsevis få inom postverket.

Tager man hänsyn till dessa förhållanden kommer jämförelsen i ekonomiskt afseende mellan de tre nu ifrågakvarande tjänstemannaklasserna att ställa sig på följande sätt:

Lefnads- år.	Tjänsteman af lägst stations- skrifvaregrad vid statens järnvägar		Tjänste- man af lägst as- sistent- grad vid telegraf- verket.	Posttjänsteman af lägst postexpeditorsgrad			Anmärkningar.
	grund- lön.	grundlön med till- lägg af 20 % in- kvarter- ingsser- sättning		enligt gällande stat, i medeltal.	enligt Kungl. Maj:ts proposi- tion.	enligt denna motion.	
24.....	1,500	1,800	2,100 ⁵⁾	1,350 ⁴⁾	1,350 ⁴⁾	1,350 ⁴⁾	¹⁾ Befordran till förste stationsskrifvare kan beräknas hafva ernåtts vid denna ålder.
25.....	1,500	1,800	2,100	1,350 ⁴⁾	1,350 ⁴⁾	1,350 ⁴⁾	
26.....	1,500	1,800	2,100	1,500 ⁴⁾	1,500 ⁴⁾	1,500 ⁴⁾	
27.....	1,800	2,160	2,400	2,200	2,200 ⁵⁾	2,400	
28.....	1,800	2,160	2,400	2,200	2,200	2,400	²⁾ Härtill komma sådana förmåner som fria järnvägsresor både inomlands och jämväl utomlands, hushållsbiljetter samt fri lakarvård och medicin för tjänstemännen själfva, hvilka förmåner kunna lägst uppskattas till 100 kr. för år.
29.....	1,800	2,160	2,400	2,200	2,400	2,600	
30.....	2,100	2,520	2,700	2,200	2,400	2,600	
31.....	2,100	2,520	2,700	2,200	2,600	2,600	
32.....	2,100	2,520	2,700	2,900	2,600 ⁶⁾	2,900	
33.....	2,400	2,880	3,000	2,900	2,600 ⁶⁾	2,900	
34.....	2,400	2,880	3,000	2,900	2,900	2,900	
35.....	2,400	2,880	3,000	2,900	2,900	3,200	
36.....	2,700	3,240	3,400	2,900	2,900	3,200	
37.....	2,700	3,240	3,400	3,300	3,200 ⁶⁾	3,200	
38.....	2,700	3,240	3,400	3,300	3,200 ⁶⁾	3,500	
39 ¹⁾	3,000	3,600	3,400	3,300	3,200 ⁶⁾	3,500	
40.....	3,000	3,600	3,400	3,300	3,500	3,500	
41.....	3,000	3,600	3,400	3,300	3,500	3,800	
42.....	3,300	3,960	3,800 ³⁾	3,300	3,500	3,800	
Summa	—	52,560	54,800	49,500	50,000	53,200	
Naturaförmåner uppskattade till 19 × 100 = ...	—	1,900 ²⁾					
		54,460					

Af denna jämförelse framgår, att under lefnadsåldern 24—42 år en posttjänsteman i genomsnitt skulle komma att uppbära sammanlagdt

4,800 kronor mindre än en telegraftjänsteman och 2,560 kronor eller, om man tager med i räkningen de naturaförmåner, som järnvägstjänstemännen åtnjuta, och hvilka öfriga tjänstemän sakna, nämligen fria resor, fri medicin och läkarvård för sig själfva samt hushållsbiljetter, hvilket allt kan uppskattas till åtminstone 100 kronor för år, 4,460 kronor mindre än en tjänsteman vid statens järnvägar under i öfrigt liknande villkor i afseende på fordringar på utbildning och arbetsprestationer.

Lika oförmånlig för postexpeditörerna kommer denna jämförelse äfven att ställa sig för dem som efter 1909 vinna inträde i postverket och då enligt Kungl. Maj:ts proposition skola komma att erhålla en begynnelselönen af endast 1,800 kronor. Visserligen torde kanske kunna beräknas, att ordinarie anställning då skall vinnas af en postexpeditör vid tidigare ålder än nu, möjligen redan vid mellan 23 och 24 år, men jämväl under detta antagande torde likväl för en järnvägstjänsteman sammanlagda inkomsten kunna för åldersperioden 24—43 år beräknas till omkring 5,000 kronor och för en telegraftjänsteman närmare 3,000 kronor *mer* än för en posttjänsteman.

En dylik sparsamhet gent emot posttjänstemännen, hvilkas arbete ju på det intimaste berör allmänhetens intressen, synes ej här vara på sin plats, utan borde väl rättvisan fordra, att en utjämning kunde ske till förmån för posttjänstemännen. Detta så mycker mer, som, enligt hvad postkommissionen själf påvisat (genom tabellen å sid. 203 i dess betänkande), redan de af kommissionen och nu sedan af Kungl. Maj:ts föreslagna lönesatserna skulle komma att för åtskilliga postexpeditörer under vissa förhållanden medföra en *direkt minskning* i deras nu utgående löneförmåner, hvilken minskning under ett par år kan komma att uppgå ända till 300 kronor per år.

Det bör äfven från såväl statens som postverkets synpunkt sedt vara af intresse, att en ändring i nu berörda missförhållanden kommer till stånd, ty gifvetvis komma de bästa krafterna att söka sig dit, där de få bästa ersättningen för sitt arbete. Ur alla synpunkter kan det således anses mindre lämpligt att då för tvenne verk, statens järnvägar och telegrafverket, lönerna nyligen reglerats på ett något så när tillfredsställande sätt, nu vid regleringen af det tredje verket göra inknappningar, i synnerhet på dessa låga löner, som ej tåla vid någon reduktion. Att taga i betraktande är ock, att denna inknappning skulle komma att drabba dem, som blefve utsatta därför, just under den ålder, då enligt naturens ordning mannen bildar familj och då en dylik inknappning därför måste blifva så mycket mera kännbar.

En önskvärd utjämning till postexpeditörernas förmån skulle kunna vinnas genom att för dessa tjänstemän aflöningssskalan utginge från en något högre grundlön, så att lägsta aflöningsbeloppet bestämdes till 2,000 kronor med 200 kronors förhöjning för hvart annat år under tre perioder samt därefter med 300 kronor hvart tredje år under fyra perioder så att slutlönen 3,800 kronor uppnås efter 18 ordinarie tjänsteår, samt att de postexpeditörer, som vunnit anställning som e. o. postexpeditörer eller e. o. tjänstemän hos generalpoststyrelsen före 1908 års utgång, vid tillträdande af postexpeditörsbefattning finge beräkna en begynnelseafföring af 2,400 kronor.

Jämväl i fråga om de kvinnliga tjänstemännen vid postverket synes mig Kungl. Maj:t icke hafva fullt tillgodosett deras berättigade intressen. I detta afseende får jag anföra följande utdrag ur en af postexpeditören Agnes Lönberg å Kvinnliga postföreningens vägnar till Kungl. Maj:t den 29 januari detta år ingifven skrifvelse, hvori det heter, sedan det anförts att nu ifrågavarande tjänstemän genom löneregleringen 1902 fingo vidkännas en *minskning* i inkomsten af i medeltal 100 kronor för år:

»Detta kännes hårdt och orättvist, då inträdesfordringar, tjänstgörings-skyldighet, extra ordinarierid och ansvar fortfarande äro lika för man och kvinna och då vi veta med oss, att vi samvetsgrannt och plikt-troget uppfylla våra tjänsteåligganden. Dubbelt hårdt är det för dem af oss, som inskränkningarna drabba efter många års plikttroget arbete under svåra ekonomiska förhållanden, just då de trodde sig hafva uppfyllt alla fordringar för att ändtligen vinna förbättrad ekonomisk ställning.

De föregående löneregleringarne hafva således långt ifrån att förbättra den kvinnliga postpersonalens ställning, tvärtom försämrat densamma, och vi våga nu hoppas att de kraf, vi här i underdånighet framställa, skola vinna beaktande, så att nu förestående lönereglering äfven för den kvinnliga postpersonalen kommer att medföra förbättring.

De grunder, på hvilka den kungl. kommissionen byggt sitt förslag till lönereglering, synas oss goda och af för postverket gagnande natur, men i anledning af de föreslagna aflöningsförmånerna för de kvinnliga postexpeditörerna och postmästarne tillåta vi oss här nedan uppställa 2:ne tablåer, den ena visande aflöningsförhållandena enligt nu gällande stat, den andra enligt kungl. kommissionens förslag.

Nu gällande stat.	Begyn- nelselö.	Slutlö.	Kommissionens förslag:	Begyn- nelselö.	Slutlö.
Kvinnl. postexp.			Kvinnl. postexp. { 3 ålderstill- lägg å 200	1,500	2,100
4:e lönegraden { 2 ålderstill- lägg å 150	1,500	1,800	25 st. kvinnl. { kr. efter 3,		
3:e » { kronor.	1,750	2,050	1:a postexp. { 6 och 9 år)	1,900	2,500
2:a » { 2 ålderstill- å 300 kr.	2,200	2,800	25 st. postmäst. { 2 ålderstill- lägg å 200 kr.	2,700	3,100
Postmästare af 4:e klass ...	2,600	3,400	och postm.... { 1 ålderstill- lägg å 200kr.	2,900	3,400
» » 3:e klass....	3,000	3,800	af 3:e klass { 1 å 300 kr		

Den ofvan uppställda tablån utvisar, att de kvinnliga postexpeditörerna efter 12 års ordinarie tjänstgöring skulle uppnå en slutaflöning, som med endast 50 kronor öfverstiger hvad för närvarande är fallet, samt att de 25 föreslagna kvinnliga förste postexpeditörerna skulle nå en slutaflöning, som med icke mindre än 300 kronor *understiger* hvad för närvarande såsom slutaflöning utgår till kvinnliga postexpeditörer af 2:a lönegraden.

Aflöningarne för de 25 kvinnliga postmästarne utvisa äfvenså en betydande nedprutning och den fördelning i lön och tjänstgöringspengar, som kungl. kommissionen ansett sig böra föreslå synes oss särdeles ofördelaktig, emedan den kommer att menligt inverka på pensionen.»

Äfven med hänsyn därtill att de kvinnliga postexpeditörer, hvilka ej skulle komma i åtnjutande af det för vissa dyrare orter föreslagna dyrortstillägget, efter tre år skulle erhålla en förhöjning af slutlönen med 100 kronor, kan jag ej finna annat än att såväl den kungl. kommissionen som Kungl. Maj:t ej tagit nödig hänsyn till de förhållanden, som gifvit sig uttryck i ofvan citerade skrifvelse, och det synes mig icke staten fullt värdigt att under det att lefnadsomkostnaderna för alla medborgare på allt sätt ansenligt ökas vidtagna reduktioner af inkomsterna för smärre löntagare, de må nu tillhöra den ena eller den andra gruppen af statstjänare.

En rättelse i nyss berörda missförhållanden synes mig sålunda oafvisligen vara af nöden, och kunde en sådan vinnas genom att, med borttagande af förenämnda bestämmelse om förhöjning i vissas fall för en del kvinnliga postexpeditörer af slutaflöningen, tillerkänna samtliga kvinnliga förste postexpeditörer och postexpeditörer ytterligare ett aflöningstillägg af 200 kronor att utgå efter en tidsperiod af tre år efter

det den af Kungl. Maj:t i propositionen föreslagna slutaflöningen skulle vara uppnådd.

På grund af det anförda vågar jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen måtte för sin del besluta,

att i *Aflöningsreglementet* för tjänstemän vid postverket följande ändringar vidtagas:

§ 1.

Postexpeditör, manlig	2,000	2	2,200	2	2,400	2	2,600	3	—	—
	—	—	2,900	3	3,200	3	3,500	3	3,800	—
Förste postexpeditör, kvinnlig	1,900	3	2,100	3	2,300	3	2,500	3	2,700	—
Postexpeditör, kvinnlig.....	1,500	3	1,700	3	1,900	3	2,100	3	2,300	—

att i *öfvergångsbestämmelserna* intages följande ändring

§ 3.

Den, som före — — —, som öfverskjuter 5 år; och äger manlig tjänsteman att vid sådan beräkning utgå från 2,400 kronor såsom lägsta aflöning; samt

att för bestridande af den ökade kostnaden för dessa förändringar i aflöningsstaten anslaget beträffande aflöningsarna till nu ifrågavarande grupper af tjänstemän ökas med sammanlagdt förslagsvis 195,000 kronor, hvaraf förslagsvis 5,000 kronor såsom ortstillägg.

Stockholm den 24 april 1908.

A. Thylander.

I motionen instämma:

Carl Sehlin.

Fridtjuv Berg.

K. Joh. Larsson.

L. Gust. Broomé.

Oskar Berg.

Erik Röing.